

Δείκτης Δημοκρατίας

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Η Υπηρεσία Economist Intelligence Unit (EIU), αδελφή εταιρεία του περιοδικού The Economist, δημοσίευσε την πρώτη εβδομάδα του Φεβρουαρίου την έκδοση 2022 του ετήσιου “Δείκτη Δημοκρατίας”. Άλλη μια σεβαστή ανεξάρτητη, διεθνής, έκθεση που αποτελεί ζοφερό ανάγνωσμα για την Κύπρο.

Ο “Δείκτης Δημοκρατίας”, που ξεκίνησε το 2006, παρέχει μια αποτύπωση της κατάστασης της δημοκρατίας παγκοσμίως σε 165 ανεξάρτητα κράτη και δύο περιοχές και βασίζεται σε πέντε θεματικές κατηγορίες: εκλογική διαδικασία και πλουραλισμός, λειτουργία της κυβέρνησης, πολιτική συμμετοχή, πολιτική κουλτούρα και πολιτικές ελευθερίες.

Οι σκανδιναβικές χώρες, η Νορβηγία, η Ισλανδία, η Σουηδία, η Φινλανδία και η Δανία έχουν σταθερά τις καλύτερες επιδόσεις.

Η Κύπρος κατατάσσεται στην 37^η θέση και χαρακτηρίζεται ως “ελαττωματική δημοκρατία”. Οι “ελαττωματικές” δημοκρατίες είναι συγκεντρωμένες σε αναδυόμενες χώρες, όπως στην ανατολική Ευρώπη, την Ασία, τη Λατινική Αμερική και την υποσαχάρια Αφρική. Σε αυτή την ομάδα βρισκόμαστε και εμείς.

Πιο ανησυχητικό είναι ότι η Κύπρος βρίσκεται κοντά στον πάτο της κατάταξης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην 23^η θέση, οριακά καλύτερη από τις ανατολικές χώρες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Λετονία, Λιθουανία και Σλοβακία, και καλύτερη από τη Βουλγαρία που βρίσκεται στον πάτο. Στην πραγματικότητα, βρίσκεται

κοντά στον πάτο της λίστας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πάνω από δέκα χρόνια.

Μεταξύ των δυτικοευρωπαϊκών χωρών, με τις οποίες φιλοδοξούμε να συγκρινόμαστε και με τις οποίες προσπαθούμε να συνεργαζόμαστε, η Κύπρος κατατάσσεται στην τελευταία θέση. Η υπόλοιπη δυτική Ευρώπη είχε μια καλή χρονιά το 2022. Συγκεκριμένα, η Ελλάδα κατέγραψε μεγάλη βελτίωση στη βαθμολογία της, ανεβαίνοντας εννέα θέσεις στην κατάταξη, “καθώς η χώρα εδραίωσε την παρατεταμένη ανάκαμψή της από την κρίση της δεκαετίας του 2010”. Αν δεν υπήρχε το σκάνδαλο με το λογισμικό κατασκοπείας και οι ανησυχίες για την ελευθερία του Τύπου, η Ελλάδα θα μπορούσε να τα πάει ακόμη καλύτερα.

Αντίθετα, οι δημοκρατικές αξίες στην Τουρκία συνεχίζουν να διαβρώνονται. Η Τουρκία έχει χαρακτηριστεί ως “υβριδικό καθεστώς”, που σημαίνει ότι “η δημοκρατία είναι σοβαρά περικομμένη”. Η έκθεση σχολιάζει ότι “η Τουρκία έχει υποστεί απότομη πτώση της βαθμολογίας της την τελευταία δεκαετία, υπό την ηγεσία του προέδρου της, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν... Αυτή η πτωτική πορεία αντανακλά την όλο και πιο αυταρχική διακυβέρνηση του ισχυρού προέδρου της”. Η χώρα αντιμετωπίζει κρίσιμες προεδρικές εκλογές αυτό το καλοκαίρι, οι οποίες θα μπορούσαν να κρίνουν το δημοκρατικό της καθεστώς.

Οι περισσότερες χώρες κατάφεραν να βελτιώσουν τη βαθμολογία τους από το 2021 στο 2022. Δυστυχώς, αυτό δεν περιλαμβάνει την Κύπρο. Η συνολική βαθμολογία της επιδεινώνεται σταθερά τα τελευταία έξι χρόνια. Στην πραγματικότητα, μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ η Κύπρος είναι η μόνη χώρα της οποίας ο δείκτης επιδεινώθηκε από το 2021 έως το 2022. Όλες οι υπόλοιπες χώρες παρουσίασαν βελτίωση.

Η Κύπρος παρουσιάζει ιδιαίτερα άσχημες επιδόσεις στη θεματική κατηγορία “λειτουργία της κυβέρνησης”, αλλά και στην “πολιτική συμμετοχή” και την “πολιτική κουλτούρα”. Μεταξύ των 72 χωρών που κατατάσσονται στις “πλήρεις δημοκρατίες” ή στις “ελαττωματικές δημοκρατίες”, η Κύπρος κατατάσσεται στην 69^η θέση όσον αφορά τη “λειτουργία της κυβέρνησης”, τελευταία στην Ευρωπαϊκή Ένωση στο ίδιο επίπεδο με τη Βουλγαρία, και μαζί με χώρες όπως η Δομινικανή Δημοκρατία, η Μογγολία και η Ναμίμπια – δεν είναι η ομάδα χωρών στην οποία θα έπρεπε να φιλοδοξούμε να βρισκόμαστε. Η λειτουργία της κυβέρνησης έχει να κάνει με τη λειτουργία των θεσμών και την εφαρμογή των πολιτικών και των αποφάσεων.

Συνολικά, οι δημοκρατικές αξίες στην Κύπρο είναι ελλειπείς σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση, γεγονός που μπορεί να συσχετίζεται με τις κακές επιδόσεις στους δείκτες διαφθοράς, όπως αυτός που δημοσίευσε πρόσφατα η οργάνωση “Διεθνής

Διαφάνεια". Πρέπει να γίνει σημαντική δουλειά σε θεσμικό και κυβερνητικό επίπεδο για να αλλάξει αυτή η δυσχερής κατάσταση.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*